

O POĀĖASĀ• A JMENINĀ•CH 20. TĀ•DNE

PondĀ•lĀ-, 26 kvĀ•ten 2008

Všimli jste si, jak se najednou poĀ•así vylepšilo? DeštĀ•ky jsou fuĀ•! Ano, i se oteplilo a oteplovat se mírnĀ• bude. Mám totiĀ¾ uĀ¾ funkĀ•ní lednici i zalité záhonky a tak nepotĀ™ebuju, aby bylo chladno a pršelo. TudiĀ• Ā•áry máry zakoĀ•áry... aĀ• je tu to nejnĀ•Ā¾nĀ•jší léto, s teplotami hladícími, ale nevyhlazujícími, léto zvoucí k poleĀ¾ pĀ™írodĀ•...

Ā½ofie (15.5.) je Ā¾enskĀ• kĀ™estní jméno Ā™eckého pĀ™vodu. Je odvozeno od slova SopĀia, coĀ¾ znamená "Moudrost". Ā½ena takto pojmenovaná má býti nejen krásná, ale i moudrá. Patronkou dnešního dne je Ā½ofie (Sophia) Āĩmská. Ā½ila v dobĀ• vlády císaĀ™e Diokleciána, kdy se kĀ™esĀ•anĀ™ rozhodnĀ• nedaĀ™ilo. TakĀ¾e ani Ā½ofii ne - ze muĀ•ednickou smrtí stĀ•tím. V ĀĩmĀ• je velmi oblíbená a lidé se k ní utíkali v pĀ™ípadĀ• pozdních mrazíkĀ• a v problémech s pĀ•stováním rostlin. V mnoha zemích je zvykem dávat truhlíky s kvĀ•tinami na balkon aĀ¾ po Ā½ofii. U nás proslula Ā½ofie - jsme holt kacĀ™ský národ – jako, lidovĀ• Ā™eĀ•eno "pochcaná Ā½ofka", a to proto, Ā¾e na naše území v tu do pĀ™ichází další výrazná tlaková níĀ¾e, která se vyznaĀ•uje mnoĀ¾stvím sráĀ¾ek. Je to ten tzv. "májový deští" dej nám ho pánbíĀ•ek" - ale lidi si prostĀ• uĀ¾ niĀ•eho neváĀ¾í. NicménĀ• naši pĀ™edkové vĀ•dĀ•li, Ā¾e tyto deš jsou velice dĀ™leĀ¾ité pro budoucí úrodu. Za všechny slavné Ā½ofie a Sofie jmenujme italskou hereĀ•ku, která je i ve svĀ•m pomĀ•rnĀ• vysokém vĀ•ku stále krásná a moudrá - Sophii Loren. PĀ™emysl (16.5) je jméno nepopíratelnĀ• slovanského pĀ™vodu. Význam je jasný. Je to Ā•lovĀ•k inteligentní, a to výraznĀ• inteligentní, který dokáĀ¾e myslet dopĀ™edu proto divu, Ā¾e PĀ™emyslovci jsou nejstarším historicky doloĀ¾eným šlechtickým rodem. Ale aby bylo jasno, nebyly to Ā¾ádné laskavé a mírné koĀ•iĀ•iky, ba právĀ• naopak. Nu, taková byla doba, jinak by se prostĀ• u moci nikdy neudrĀ¾eli. Slavných PĀ™emyslovcĀ• byla spousta - aby taky ne - všichni jsme chodili do školy a mĀ•li dĀ•jep takĀ¾e jmenovat je tu nebudeme. Ale zastavme se u mýtického jejich pĀ™edka, a to PĀ™emysla OrĀ•e. Toho si zvolila za svého muĀ¾e knĀ¾na Libuše poté, co se jejímu rozsudku vzepĀ™eli dva bratĀ™i Chrudoš a ŠĀ•hl. Šlo samosebou o Ā¾enskou, byĀ• to pĀ™vodnĀ• vypadalo jako spor o majetek. Testosteron tehdy stĀ™íkal proudem, kdyĀ¾ se oba sourozenci odmítli rozsudku podrobit s tím, Ā¾e "BĀ•da muĀ¾Ā™, kterým Ā¾ena vládne!" Libuše uĀ¾ tak akorát dost, tak Ā™ekla "Jo, pánové, neváĀ¾ili jste si mé dobroty, chcete vládu Ā¾elezné ruky, máte ji mít a ta vám dá pĀ•knĀ• za uši. Pak si ovšem nestĀ•Ā¾ijte - uĀ¾ bude pozdĀ•!" A poslala lechy s poselstvím do Stadice - vís poblíĀ¾ Ústí nad Labem, aby Ā¾enicha pĀ™ivedli. Vedl je bílý kĀ•Ā•, který kupodivu pĀ™esnĀ• vĀ•dĀ•l, kam má jít. PĀ™emysloĀ™e. KdyĀ¾ mu tu zprávu sdĀ•lili, hned jim vynadal, Ā¾e pĀ™išli ráno, takĀ¾e nestihl doorat pole a tím pádem bude Ā•eský národ stále nedostatek jídla. Dále odvázel od pluhu své voly - kteĀ™í VZLĚTLI - a zmizeli ve skále. Ta skála tam fakt je dodneška a vyvĀ•rá z ní tzv. Královský pramen, jemuĀ¾ se pĀ™ipisují léĀ•ivé úĀ•inky. Pak obrátil svĀ•j pluh a nšradlici prostĀ™el svaĀ•inku - chléb a sýr. Udiveným lechĀ™ pak sdĀ•lil, Ā¾e toto je Ā¾elezný stĀ•l, o nĀ•mĀ¾ Libuše stejnĀ• Ā¾elezná bude jeho vláda (a to taky byla - a nejen jeho). Pak se pĀ™evlékl do knĀ¾ecího, ale vzal s sebou na cestu své stĀ™evíce tak kabelu vyrobené z lýka. Tyto atributy mĀ•ly jeho potomkĀ™ pĀ™ipomínat, odkud vzešli. A skuteĀ•nĀ• stĀ™evíce tak kabelu mĀ•la na sobĀ• Ā•eská knĀ¾ata a králové toho rodu pĀ™i svĀ•m jmenování do funkce. Ba dokonce se Ā¾e je ještĀ• navlékl sám Karel IV. pĀ™i své korunovaci. A abychom nezapomněli - OTKA - miláĀ•ek to kĀ™íĀ¾ovká, kteĀ™í vĀ•dí, Ā¾e je to prut uĀ¾ívaný na Ā•ištĀ•ní pluhu. Tu zarazil PĀ™emysl do země a jako zázrakem ten proutek rĀ•st. Lískový keĀ™, který z nĀ•j vyrostl, tam byl údajnĀ• celá staletí. Dnes uĀ¾ tam není, na jeho místě je pomníĀ•ek, kde je vyobrazen PĀ™emysl s lechy. Nalézá se na tzv. Královském poli - coĀ¾ je to políĀ•ko, co tenkrát PĀ™emysl nestihl doorat - je tam dokonce i ta nezoraná brázda. Je hezky, udĀ•lejte si výlet, kolem je krásná krajina a tĀ™eba bude vaše dĀ•ti pak dĀ•jepis víc bavít. Ústecké dĀ•ti, alespoĀ• za mého mládí tomu tak bylo, tam pravidelnĀ• jezdily na školní výlety. TakĀ¾e PĀ™emysl pĀ™ijel do Prahy, vzal si Libuši a vládl Ā¾eleznou rukou. A tak skonĀ•il matriarchát v Ā•echách, z uĀ¾ všichni známe. Aneta (17.5.) Aneta, Anetta, Anette - francouzská zdobnĀ•lina jména Anna. Tedy je to vlastnĀ• AniĀ•ka. NicménĀ• jméno Anna je pĀ™vodu hebrejského a znamená milá nebo milostiplná. Jmenovala se tak maminka Panny Marie. Anna je jedno z nejrozšiĀ™enĀ•jších jmen na celém svĀ•tĀ• a nám pĀ™ibývá i Anet. HolĀ•iĀ•ek to jména tu máme skoro jednadvacet tisíc. Je to jméno mazlivé a libĀ• znĀ•jící, tak se maminkám ani nedivíme. Za všechny slavné jmenujme Ā•eskou zpĀ•vaĀ•ku Anetu Langerovou, ale urĀ•itĀ• pĀ™ijde ještĀ• spousta dalších. Malých Anetek je jak máku a to by bylo, aby se nĀ•jaká neproslavila! Nataša (18.5.) "Natašo - bude to charašo" - zpívá Ā•eská lidová verze ukrajinské písniĀ•ky. NicménĀ• toto jméno není originál ruské nebo vĀ•bec slovanské, ale je to ruská zdobnĀ•lina latinského jména Natalia - coĀ¾ znamená "vánoĀ•ní" - (Christi Natalia jsou vánoce). ProstĀ• je to holĀ•iĀ•ka, kterou rodiĀ•e dostali k vánocĀ™. PatrnĀ• to byl nejkrásnĀ•jší dárek vĀ•bec. Jak jiĀ¾ zde bylo nĀ•kolikrát Ā™eĀ•eno, v Rusku bylo módou mezi šlechtou a bohatými mĀ•šĀ•...

dávat holá•i•kám staro•ecká a latinská jména, a tak p•i•la ke cti i Natalia, zdrobněle Nata•a. Toto krásné a ná•n• znějící jméno se ujalo p•vodn• jen ve slovanských zemích, ale posléze i na celém sv•t•. U nás •ije 700 Nata• a Nata•ek. Za v•echny ty známé jmenujme talentovanou a krásnou •eskou here•ku se smutným osudem, Nata•u Gollovou a •eskou spisovatelku a here•ku (hrála Barunku ve filmu Babi•ka), která si svým laskavým humorem získala ná• srdce - Nata•u Tánskou. Ivo (19. 5.) Jde patrn• o ná•i domáckou podobu jména Ivan. Ale pravdou je, •e toto jméno nosili i mnozí st•edov•cí sv•tci z neslovanských zemí. N•k byli z Persie, jiní z Francie nebo z Bretan•. Zde musíme p•edpokládat p•vod zcela jiný. Jazykov•dci se proto domnívají, •e základem tohoto jména by mohlo být staron•ecké slovo íwa (dnes Eibe), co• znamenalo "tis". •lo tedy o "bojovníka s tisovým lukem". Nabízí se také srovnání s keltským jménem Iwein •i francouzským Yvainem, rekem družiny krále Artu•e. Ivo je tedy lu•i•ník. Existoval i Svatý Ivo, který •il ve t•ináctém století v Bretani. Byl sice vysv•cen na kn•ze, ale nebavilo ho to. Nakonec konal dobro•innost tak, •e dával zdarma právní rady chudým lidem. Stal se patronem Bretan•, advokát•, soudc•, notá•, ale i soustru•ník• a chudých sirotek•. Za v•echny ná•e slavné Ivy jmenujme operního p•vce Iva •ídka a "nomen omen" zpívajícího advokáta Iva Jahelku. Zby•ek (20.5.) Jméno Zby•ek je slovanského p•vodu. Jméno je vlastn• domáckým tvarem Zbyslava nebo Zbyhn•va. První slo•ku jména tvo•í sloveso "zbýti", tak•e dohromady by je •lo vylo•it jako "zbýhn•v", ale jazykov•dci se domnívají, •e jde spí•e o "•lov•ka, kterému zbývá hn•v". Najdou se i výklady jako "poshn•v" nebo "rozlícený bojovník". Toto jméno je velmi oblíbené p•edev•ím v Polsku. U nás moc Zby•k• není, jen ná•co p•es osm set. Ale nic není ztraceno, rodí se noví chlape•ci a je stále dost maminek, hledající neobvyklá jména, tak p•ijde t•eba ke cti i Zby•ek. Co• mu ze srdce p•ejeme. Monika (21.5.) Monika je podle ná•kých jazykov•dc• odvozena od latinského slova "monos", tedy jediná, sama, jediná•ek. Ale podle jiných je toto jméno daleko star•í a má p•vod v prastarém jazyce fénickém a jeho význam je "bohyn•". Existuje i svatá Monika, která je patronkou •en a matek a lidé se k ní utíkají p•i problémech s d•tmi. Mají pro• - Monika byla matkou t•í d•tí, které • hodné ove•ky, co si krásn• hrály na roztomilé ko•i•ky, rozhodn• nebyly. Kdo kdy vychovával chlape•ky, ví p•esně o •e •e •. Nakonec v•echo době dopadlo a syn, který jí d•lal nejv•t• starosti, nakonec dospěl a proslavil jako Svatý Augustýn. Co• u• je ov•em jiná historie. Monika je oblíbené jméno, jak ve sv•t•, tak i u nás. •ije jich tu skoro •edesát tisíc. Za ty slavné p•ipome•me •eskou zp•va•ku Moniku Absolonovou, italskou here•ku Monicu Belluci. A to bychom tu mohli sed•t do rána, neb slavných Monik je na sv•t• dost. Jednu takovou - Moniku Lewinskou - znal i americký prezident Bill Clinton. Pí•ich